

PROGRAM POLITIČKE STRANKE SRPSKA DEMOKRATIJA

Srpska demokratija je autentična, proaktivna društveno-politička organizacija Srba i ostalih zajednica koje baštine principe slobode, solidarnosti i demokratije.

Rad političke organizacije Srpska demokratija prvenstveno je usmeren na 10 opština sa većinski srpskim stanovništvom i na ostale srpske sredine na Kosovu, uz želju za saradnju sa drugim političkim entitetima na celoj teritoriji.

Glavna programska načela Srpske demokratije:

- **BAŠTINIMO** socijaldemokratske principe slobode, socijalne pravde, solidarnosti i mira.
- **BORIMO SE** za očuvanje kulturne baštine, poštovanje kulturoloških razlika i zaštitu nacionalnog identiteta srpske zajednice i svih ostalih zajednica na Kosovu.
- **ZALAŽEMO SE** za slobodu mišljenja, govora i izražavanja. Svaki građanin ima zagarantovano pravo da slobodno izrazi svoje mišljenje i da se zalaže za svoje stavove, bez straha od zakonskih i političkih sankcija.
- **BORIMO SE** protiv negativne selekcije, netransparentnosti, korupcije, nepotizma i ostalih negativnih društvenih pojava.
- **ZALAŽEMO SE** za ravnomerni razvoj svih srpskih sredina na Kosovu, u saradnji sa svim nadležnim organima vlasti.
- **PRAKTIKUJEMO** nediskriminatorski pristup u javnim nastupima. Obaveza svakog člana jeste da strogo poštuje i primenjuje kulturno obraćanje na svim skupovima, bez direktnog vređanja bilo koga iz ostalih političkih entiteta, osim kada na javnim skupovima dođe do otvorenog napada na naše članove u moralnom i bilo kom drugom obliku. U tom slučaju je dozvoljena primerena reakcija.
- **POŠTUJEMO** ravnopravnost polova i zalažemo se za nenasilje i nenasilne oblike društveno-političkog delovanja.

- PRAKTIKUJEMO individualnu odgovornost, autonomiju i sekularni humanizam. Naša politička organizacija je otvorena za sve ljude dobre volje i čiste savesti i svesti.
 - ZALAŽEMO se za socijalnu i ekonomsku jednakost svih građana, zasnovanu na Univerzalnoj konvenciji o ljudskim pravima Ujedinjenih nacija.
 - BORIMO SE za normalizaciju humanog života u svim aspektima i na svim poljima – za dobrobit građana i budućih generacija.
-

NAPOMENA: Ovo je generalni programski okvir delovanja Srpske demokratije. Konkretno mere, programi i politike za svaku srpsku sredinu biće prilagođeni lokalnoj situaciji.

Svi članovi Srpske demokratije (koji su popunili [pristupnicu](#)) moraju se pridržavati etičkoga kodeksa i vrednosti sadržanih u Programu i u Statutu Srpske demokratije. Nepridržavanje odredbi koje slede može dovesti do momentalnog isključenja člana i javne osude njegovog ponašanja.

ODREDBA 1

SOCIJALNA PRAVDA I SOCIJALNA POLITIKA

Nepravedna raspodela socijalnih davanja i političko zapošljavanje je praksa dosadašnje politike koju našim radom i demokratskim pristupom, otvorenim za građane, želimo da promenimo u potpunosti.

Svaki građanin ima neosporno pravo na rad i pristojan život koji zadovoljava zahteve modernog života. Građanima je davano previše praznih obećanja, pa stoga imamo veliki broj nezadovoljnih, razočaranih, nažalost finansijski vezanih i ucenjenih koji nemaju slobodu govora i slobodu mišljenja.

Borićemo se da bude što manje građana u potrebi za socijalnim primanjima, obezbeđivanjem i pravednom raspodelom dostupnih poslova. Građanima koji ne dobiju radno mesto pomoći ćemo da razviju sopstvena mala preduzeća kako bi bili finansijski samostalni. Kategorije građana koje ipak podležu socijalnim davanjima biće ispoštovane bez obzira na političku, kulturološku i svaku drugu razliku.

Pružićemo finansijsku i drugu podršku srpskim i ostalim sredinama na Kosovu u okviru raspoloživih sredstava, u vidu kredita i mikrokredita, podsticaja preduzetništva i sprovesti programe zapošljavanja mladih i ugroženih kategorija društva.

Zalažemo se za unapređenje socijalnog dijaloga između svih zajednica na Kosovu s ciljem privrednog razvoja i suživota. Rad javnih službi treba podići na nivo koji će zaista služiti građanima, a ne političkim opcijama.

Svi građani će ovim promenama imati jednaka prava i jednake šanse, jer je to osnova socijalne pravde i demokratije.

Obezbedićemo i borićemo se da svaki građanin ima jednak pristup svim nivoima zdravstvene zaštite, bez obzira na to u kojoj sredini žive i da li mogu da priušte lečenje.

ODREDBA 2

EKONOMIJA

Osnovni ciljevi Srpske demokratije u pogledu ekonomske politike obuhvataju:

- Kreiranje i primena strateškog plana za ekonomski razvoj srpske zajednice,
- Pokretanje privrede, srednjih i malih biznisa,
- Povećanje zaposlenosti, s akcentom na zapošljavanje žena, mladih i osoba sa invaliditetom (osoba sa ograničenim sposobnostima),
- Rast ekonomije, posebno u sferi preduzetništva,
- Otvaranje podsticajnih programa i podrška najugroženijima kroz logističku asistenciju i finansiranje za pokretanje mikro-biznisa,
- Raspodela raspoloživih finansijskih sredstava privatnim biznisima, posebno u IT i proizvodnom sektoru.

Srpska zajednica na Kosovu ekonomski je izrazito nestabilna, dok je privatni sektor posebno pogođen neravnomernom raspodelom finansijskih sredstava dostupnih iz brojnih državnih i međunarodnih fondova.

Privatni sektor u srpskim sredinama već duže vreme radi u otežanim, nepovoljnim uslovima i pod udarom je političkih i bezbednosnih neprilika.

Sva finansijska sredstva koja se slivaju u srpske sredine na Kosovu moraju se racionalnije i pravednije raspodeliti kako bi se potrebe svih građana ostvarile u najkraćem roku.

Naš je prioritet da omogućimo jednak pristup tržištu rada za sve građane, promovišući pritom principe rodne ravnopravnosti i inkluzivnosti.

Borićemo se da zapošljavanje nikada više ne bude predmet nepotizma i političke pripadnosti pojedinca. Zalagaćemo se da lični i profesionalni kvaliteti svakog pojedinca budu vrednovani kao prioritet i u okviru zakonskih normi.

ODREDBA 3

INFRASTRUKTURA

Infrastruktura u srpskim sredinama na Kosovu nalazi se u očajnom stanju. Sela, naselja i predgrađa pogotovu nemaju odgovarajuću putnu infrastrukturu, osvetljenje, parkove, parking prostor i igrališta.

Zalažemo se da, pored urbanih sredina, i svako vangradsko naselje (uključujući i ruralne sredine) bude tretirano na istom nivou po pitanju puteva, osvetljenja, zelenih površina i javnih površina za decu (teretane na otvorenom, parkovi, igrališta).

Zalažemo se za uređenje parking prostora, sa fokusom na urbane sredine, za organizovanje javnog prevoza, nakon čega bismo razvili svest kod građana o važnosti korišćenja javnog prevoza za regulisanje slobodnog kretanja građana (i oslobađanje javnog prostora od nepropisno parkiranih vozila).

Zalažemo se za izgradnju biciklističkih staza u gradovima, koje bi rešile više problema (od ekoloških do prostornih).

Svesni smo da je od presudnog značaja revitalizovanje rekreativnih staza i prostora u kojima mladi sportisti i rekreativci mogu slobodno da se bave sportskim aktivnostima, ali ujedno i za sve građane u urbanim zonama.

ODREDBA 4

URBANIZAM I PROSTORNO PLANIRANJE

Srpskim sredinama na Kosovu potreban je ozbiljan pristup pri izradi urbanističkih planova i prostornog planiranja koje bi rešilo mnoga pitanja, a posebno u pravcu nelegalne gradnje, divlje gradnje, organizovanijeg korišćenja javnog prostora, estetskog uređenja urbanih sredina kako dolikuje svim razvijenim gradovima u današnje vreme.

Izrada kvalitetnog urbanističkog plana i prostornog planiranja na srednjoročnom nivou omogućila bi razvoj samih urbanih sredina, olakšala život građanima, a samim tim i povećala njihov kvalitet život.

Zalažemo se za rekonstrukciju neracionalno izgrađenih kvartova, uz puno poštovanje privatnog vlasništva i objekata koji spadaju u kulturno baštinu. Takođe, u buduće

kreiranje prostorno-urbanističkih planova konsultovaćemo građane i stručnjake na javnim raspravama.

Sigurni smo da bi izgradnja parking/garažnih prostora u svakoj urbanoj sredini umanjila zagušenost u saobraćaju i olakšala kretanje građana.

ODREDBA 5

RODNA RAVNOPRAVNOST

Smatramo da društvo ne može da dostigne pun kapacitet bez ravnopravnog učešća svih osoba, bez obzira na njihov pol.

Zaposlenost žena je dugi niz godina na nezadovoljavajućem nivou, što dodatno produbljuje neravnopravnost u muško-ženskim odnosima moći.

Zalažemo se za ravnopravno učešće svih u društvenim, ekonomskim, socijalnim i demokratskim procesima. Uvereni smo da bi ženama trebalo dati više prostora u političkom odlučivanju i kreiranju uslova za normalan suživot.

ODREDBA 6

AFIRMACIJA MLADIH I OMLADINSKA POLITIKA

Ogroman broj mladih je u protekle dve decenije napustio srpske sredine na Kosovu zbog nemaštine, pogrešne socijalne i ekonomske politike.

Ne slažemo se sa politikom i zaključcima koji opravdavaju odlazak mladih radi boljih uslova, jer te uslove i te plate možemo afirmacijom mladih da postignemo i ovde.

Mladi ljudi moraju biti vidljiviji u javnosti, sa slobodom iskazivanja i ostvarivanja svojih ambicija.

Omladini ćemo dati priliku da aktivno kreira političke, ekonomske i socijalne prilike u svom okruženju, kao i da se za njih zalaže bez straha od osude društva, porodice ili pojedinaca.

Daćemo priliku svim mladim ljudima koji imaju jasan cilj i želju da dostignu život u skladu sa svojim kapacitetima, uz afirmaciju svojih ambicija. Mladi bi ovim dobili šansu da kroz aktivan društveni i politički angažman ostvare demokratske, ekonomske, socijalne i političke promene neophodne u uređenom društvu kome težimo.

Mladi moraju dobiti svoje mesto da donose odluke na najvišim nivoima odlučivanja.

ODREDBA 7

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Zdravlje nije samo odsustvo bolesti, već se odnosi i na život dostojan čoveka kao ljudskog bića. U svim tačkama Programa Srpske demokratije očigledna je naša želja i borba za dobrobit svakog pojedinca.

Danas smo svedoci loše organizacije zdravstvenog sistema, a samim tim smo jedan od regiona sa najvećim procentom smrtnosti od bolesti koje se danas leče i sa kojima se živi.

Nije dovoljno kupiti skupe aparate koji ne služe svrsi jer nedostaje kadar koji zna da ih upotrebi. Ne možemo lečiti ako nam nedostaju lekovi, i ako su ti isti lekovi skupi da prosečan građanin ne može da ih priušti čak i kad je pitanje života i smrti.

Zdravstveni sistem je postavljen pogrešno. Ulaganjem u edukaciju stanovništva o prevenciji, u razvijenim zemljama za mnoga oboljenja prevencijom je smanjen je smrtni ishod, i to u velikom procentu.

Zašto osobe sa niskim ili skoro nikakvim primanjima nemaju mogućnost da budu pregledani od eminentnih medicinskih stručnjaka? Treba ih platiti, naravno. Zato će Srpska demokratija u svim sredinama gde bude prisutna da utiče na lokalne strukture vlasti. Drugim rečima, postaraćemo se za jednaki pristup zdravstvenim uslugama za sve građane – bez obzira na njihov finasijski status.

Svaka beba imaće dostupnu dozu vakcine koja joj je potrebna za zdrav početak života. Deca će imati redovne organizovane posete lekaru preventivno. Mladima ćemo kreirati prostor u kom mogu nesmetano da razgovaraju o svim temama koje su im nejasne u njihovom uzrastu. Odrasli građani i naši stariji imaće pristup lekarima po sopstvenom izboru – bez obzira da li se bira lekar koji se plaća ili je u okviru sistema javnog zdravstva.

Jedna od najbitnijih stvari na kojima ćemo insistirati jeste organizovanje dnevne bolnice i boravka za teško obolele i stare osobe, što će im omogućiti da njihovi najbliži srodnici mogu u miru da obavljaju svoje profesionalne aktivnosti.

ODREDBA 8

KULTURA, OBRAZOVANJE I SPORT

Svi postojeći vidovi zloupotrebe didaktičkih i edukativnih materijala, koji su stavljeni na raspolaganje svim nivoima obrazovanja, biće neprihvatljivi. Veliki je problem

nepostojanje adekvatnih uslova za rad, dok je angažovanje visokoobrazovanog kadra svedeno na lokalnu politiku i nepotizam.

Protivimo se i ovoj vrsti zloupotrebe koja direktno utiče na kvalitet obrazovanja budućih generacija, a samim tim i na razvoj svih sredina.

Slab kvalitet obrazovanja u prosvetnim ustanovama u srpskim sredinama dovodi do još većeg odliva srpskog stanovništva sa Kosova.

Nedostatak prostora za kulturno delovanje i nekorišćenje postojećih objekata već godinama predstavlja veliki problem.

Kulturne, sportske i prosvetne organizacije su uskraćene za finansijska sredstva neophodna za sprovođenje akcionih planova i organizovanje bilo kakvih dešavanja.

Sem toga, često nedostaje finansijskih sredstava da redovno sprovode svoje aktivnosti. Najviše zabrinjava to što roditelji i staratelji mnogih đaka ne mogu da priušte skupocene udžbenike.

Zalažemo se za to da svako selo, naselje i predgrađe — a pored urbanih centara — dobije kulturni prostor za održavanje redovnih kulturno-obrazovnih aktivnosti. Za organizaciju svih aktivnosti biće konsultovani višegodišnji radnici iz oblasti kulture i obrazovanja.

Takođe, na redovnom repertoaru u kulturnim prostorima biće promocija i zaštita identiteta srpske zajednice na Kosovu. Između ostalog, smatramo da bi trebalo formirati pozorišne trupe i subvencionisati kulturna dešavanja, muzičke koncerte, umetničke kolonije i festivale.

Smatramo da je neophodno da organi vlasti obezbede besplatne udžbenike svakom detetu u srpskim sredinama — tako će se pospešiti obrazovanje najmlađih.

Sportske aktivnosti se danas održavaju tek na margini društva. Nasuprot tome, mi se zalažemo za organizovanje redovnih, masovnih sportskih aktivnosti u svim srpskim sredinama na Kosovu.

ODREDBA 9

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

U opštinama u kojima je to neophodno, treba osnovati privremene azile za pse, mačke i ostale životinje, gde bi se prema njima osoblje azila humano ponašalo, pružilo im negu i brigu na kraće staze, dok se ne nađe dugoročno rešenje.

Zdrava i čista životna sredina je polazna osnova za normalno, zdravo i održivo funkcionisanje društva. Posebno se zalažemo za očuvanje šumskih i vodnih resursa u srpskim sredinama.

Smatramo da je neophodno strože sprovođenje zakona radi rešavanja problema komunalnog otpada i to izgradnjom regionalnih i sanitarnih deponija.

Zalažemo se za jačanje i profesionalizaciju čuvarske službe, revitalizaciju parkova, svih zelenih površina i područja za rekreaciju. Takođe, tri glavna prioriteta kojima ćemo se voditi uključuju:

- Ozelenjavanje zapuštenih javnih površina,
- Uklanjanje divljih deponija,
- Uvođenje sistema razvrstavanja otpada,
- Izgradnja reciklažnog centra,
- Razvijanje svesti o značaju zdrave životne sredine — i to na sistematski način,
- Izgradnja fabrika za preradu otpadnih voda u urbanim, gusto naseljenim sredinama,
- Kreiranje programa za besplatno korišćenje opštinskih bicikala koje može svaki građanin da iznajmi na nekoliko sati ili dana.

Na kraju, zalažemo se za uređenje parking prostora, ponajviše u urbanim sredinama, sa naglaskom na podsticanje građana da koriste javni prevoz, kreću se peške ili voze bicikl umesto da koriste motorno vozilo.

ODREDBA 10

NETOLERISANJE NEPOTIZMA I KORUPCIJE

Zalažemo se za beskompromisnu borbu protiv nepotizma, korupcije, kronizma, klijentelizma i ostalih pošasti zbog kojih je srpska zajednica na Kosovu i došla u nepovoljan položaj u kome se trenutno nalazi.

Svakodnevno ćemo se boriti protiv negativnih društvenih pojava koje degradiraju socijalno tkivo naroda u srpskim sredinama na Kosovu.

U prvi plan ćemo uvek stavljati obrazovane, poštene i čestite ljude.